

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžsk/22/2017
Identifikačné číslo spisu: 8015201111
Dátum vydania rozhodnutia: 19.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8015201111.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: U. R. G., narodená dňa XX.XX.XXXX, P., Poľská republika, právne zastúpenej: JUDr. Dušan Remeta, advokát, Masarykova 2, Prešov, proti žalovanej (sťažovateľke): Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, za účasti: K. U. P., M., Poľská republika, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 63613-2/2013-KEM zo dňa 19.04.2013, o kasačnej sťažnosti sťažovateľky proti právoplatnému uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 12Scud/5/2015-25 zo dňa 18.01.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 12Scud/5/2015-25 zo dňa 18. januára 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I. Konanie na krajskom súde

1. Krajský súd napadnutým uznesením podľa ustanovenia § 179 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) uložil žalovanej prostredníctvom pobočky Košice doručiť prvoinštančné správne rozhodnutie č. 63613-2/2013-KEM zo dňa 19.04.2013 žalobkyni v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia. Zároveň odložil vykonateľnosť prvoinštančného správneho rozhodnutia.

2. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd uviedol, že z obsahu rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Košice č. 63613-2/2013-KEM zo dňa 19.04.2013 nesporne vyplýva, že žalobkyňa bola účastníkom konania, v ktorom prvoinštančný správny orgán rozhodoval podľa § 178 ods. 1 písm. a/ prvý bod zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon“) v tom zmysle, že žalobkyni nevzniklo povinné poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi u zamestnávateľa Zdzislaw Mieczyslaw Pitera - Blue - Media od 01.07.2012 do 30.11.2012 podľa slovenskej legislatívy. Krajský súd mal za to, že prvoinštančný správny orgán predmetným rozhodnutím rozhodoval o poistnom, a teda žalobkyni mala žalovaná rozhodnutie podľa § 212 ods. 3 zákona doručovať do vlastných rúk alebo poštou ako doporučenú zásielku s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“.

3. Z kópie doručky preukazujúcej doručenie rozhodnutia prvoinštančného správneho orgánu žalobkyni pre krajský súd bez pochyb vyplynulo, že na doručke nie je vyznačená poznámka, že ide o písomnosť a zásielku doručovanú „do vlastných rúk“. Takisto nevyplývala tá skutočnosť, že rozhodnutie nebolo prevzaté osobou žalobkyne, ani nebolo doručované oznámenie.

4. Na základe uvedeného mal krajský súd za preukázané, že žalobkyni ako účastníkovi konania nebolo doručené rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice č. 63613-2/2013-KEM zo dňa 19.04.2013 zákonným spôsobom, tak ako to vyplýva z ustanovenia § 212 ods. 3 zákona, a preto správny súd podľa § 179 ods. 1 S.s.p. uložil žalovanej povinnosť doručiť predmetné rozhodnutie žalobkyni do vlastných rúk. Správny súd v ďalšom poukázal na § 179 ods. 4 S.s.p., v zmysle ktorého po právoplatnosti tohto uznesenia správny súd konanie zastaví.

5. Krajský súd zároveň rozhodol o odklade vykonateľnosti predmetného rozhodnutia v súlade s podaným návrhom žalobkyne a odložil vykonateľnosť rozhodnutia Sociálnej poisťovne pobočky, Košice č. 63613-2/2013-KEM zo dňa 19.04.2013.

II. Konanie na kasačnom súde

A/

6. Uznesenie napadla sťažovateľka včas podanou kasačnou sťažnosťou z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g/ a h/ S.s.p. Sťažovateľka sa nestotožnila s právnym posúdením veci zo strany krajského súdu z dôvodu opätovného doručenia druhoínštančného rozhodnutia, nakoľko predmetné rozhodnutie už bolo raz žalobkyni doručené. Na základe uvedeného sa preto sťažovateľka naďalej pridržiava Výjadrenia k žalobe na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia zo dňa 08.01.2016.

7. S poukazom na právnu úpravu sťažovateľka uviedla, že rozhodnutím o vzniku a zániku povinného sociálneho poistenia Sociálna poisťovňa deklaruje skutočnosť, že účastníkovi konania vzniká povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti. Zákon doručovanie rozhodnutí o vzniku a zániku povinného sociálneho poistenia osobitným spôsobom neupravuje a uvedený typ rozhodnutia nie je súčasťou taxatívneho vymedzenia rozhodnutí doručovaných do vlastných rúk podľa § 212 ods. 3 zákona. Dodala, že sociálna poisťovňa postupuje na základe a v medziach zákona a nemôže konať nad jeho rámec. Naproti tomu rozhodnutia vo veci predpísania poistného, penále a uložení pokuty ustanovujú účastníkovi konania povinnosti vyplývajúce z poistného pomeru, t. j. povinnosť zaplatiť predpísané poistné, penále alebo uložení pokutu. Z tohto dôvodu je podľa sťažovateľky potrebné tieto rozhodnutia v zmysle zákona doručovať do vlastných rúk. Z uvedeného mala za zrejmé, že rozhodnutie o vzniku, resp. zániku poistenia sa neoznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk.

8. Poznamenala, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice č. 63613-2/2013-KEM zo dňa 19.04.2013 bolo doporučenou zásielkou doručované na adresu žalobkyne, ktorá bola zaevidovaná v systéme Sociálnej poisťovne, ako aj na adresu miesta podnikania zamestnávateľa. Toto rozhodnutie sa považuje za doručené žalobkyni napriek tomu, že predmetné rozhodnutie prevzala osoba žijúca v spoločnej domácnosti so žalobkyňou.

9. Sťažovateľka dodala, že rozhodnutia sa v mnohých iných prípadoch snažila doručiť aj doručenkou pre medzinárodný styk, ako to bolo v prípade druhoínštančného správneho rozhodnutia, avšak v Poľskej republike inštitút doručovania do vlastných rúk nie je zavedený, a tak iný spôsob doručovania, ako zvolila sťažovateľka ani nebol možný, a ani nebude možný.

10. Konštatovala, že vzhľadom na uvedené mal krajský súd posudzovať včasnosť podania žaloby, t. j. či žaloba bola podaná v lehote do dvoch mesiacov od doručenia napadnutého rozhodnutia. Žalobkyňa v danom prípade túto zákonnú lehotu nedodržala. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie krajského súdu zrušil.

B/

11. Žalobkyňa sa ku kasačnej sťažnosti vyjadrila v podaní zo dňa 24.04.2017, v ktorom uviedla, že kasačná sťažnosť sťažovateľky je nedôvodná.

12. Žalobkyňa vyjadrila nesúhlas s argumentáciou sťažovateľky obsiahnutou v kasačnej sťažnosti a v celom rozsahu sa stotožnila s napadnutým uznesením. Mala za to, že je správny právny názor krajského súdu o tom, že žalobkyňa je v danom prípade nevyhnutné považovať za tzv. opomenutého účastníka v zmysle § 179 ods. 1 S.s.p. a o tom, že rozhodnutie prvoinštančného orgánu verejnej správy skutočne bolo potrebné žalobkyňi doručiť do vlastných rúk.

13. Konštatovala, že rozhodnutie prvoinštančného orgánu verejnej správy sa zreteľne týka tak poistného vzťahu medzi žalobkyňou resp. jej zamestnávateľom na jednej strane a štátom, resp. sťažovateľkou, prípadne prvoinštančným orgánom verejnej správy na druhej strane, čo v celom rozsahu podľa žalobkyne odôvodňuje potrebu doručiť takého rozhodnutie žalobkyňi do vlastných rúk v súlade s ustanovením § 212 ods. 3 písm. c/ zákona. Prvoinštančný orgán verejnej správy svojim rozhodnutím konkrétne rozhodol o tom, že žalobkyňi ruší povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti dňom 01.09.2012 podľa slovenskej legislatívy, čo podľa názoru žalobkyne možno bez akýchkoľvek pochybností považovať za rozhodnutie o poistnom, resp. rozhodnutie bezprostredne sa týkajúce platenia poistného a vzniku, trvania a zániku poistného vzťahu.

14. Žalobkyňa dodala, že o správnosti záveru krajského súdu, podľa ktorého bolo rozhodnutie prvoinštančného orgánu verejnej správy potrebné doručiť žalobkyňi do vlastných rúk svedčí napokon aj samotný postup sťažovateľky a prvoinštančného orgánu verejnej správy, ktoré dlhoročne zasielajú obdobné rozhodnutia zamestnancom a zamestnávateľom doporučené s doručenkou do vlastných rúk. Pokiaľ by sťažovateľka bola skutočne presvedčená o tom, že predmetné rozhodnutia nie je potrebné doručovať doporučené do vlastných rúk, istotne by to bezodkladne nariadila všetkým prvoinštančným orgánom verejnej správy s cieľom ušetriť verejné financie, a to najmä v tých prípadoch, keď sa doručovalo s medzinárodnou doručenkou do Poľskej republiky. Sťažovateľka tak nielenže neučinila, ale aj naďalej doručuje takéto a obdobné rozhodnutia zamestnancom a zamestnávateľom doporučené s doručenkou do vlastných rúk. Žalobkyňa teda mala za celkom zrejmé, že sťažovateľka podáva účelový výklad predmetných ustanovení zákona o doručovaní rozhodnutí v administratívnom konaní vzhľadom na judikovanú rozhodovaciu prax správnych súdov. Akákoľvek argumentácia sťažovateľky o tom, že rozhodnutie prvoinštančného orgánu verejnej správy nebolo potrebné doručovať do vlastných rúk je podľa žalobkyne v priamom rozpore aj s dlhodobo zaužívaným postupom samotnej sťažovateľky a prvoinštančných orgánov verejnej správy.

15. Podľa názoru žalobkyne neobstojí ani tvrdenie sťažovateľky, podľa ktorého prvoinštančný orgán verejnej správy aj napriek tomu, že nebol povinný doručovať svoje rozhodnutie žalobkyňi do vlastných rúk, sa o takéto doručenie pokúsil. Uvedené tvrdenie sťažovateľky mala žalobkyňa za zmatečné, nakoľko sťažovateľka a prvoinštančný orgán verejnej správy sú orgánmi verejnej správy, ktoré nie sú oprávnené konať nad rámec svojich zákonných povinností a to tak z právneho, ako aj z ekonomického hľadiska. Dokonca sťažovateľka sama v kasačnej sťažnosti uviedla, že postupuje na základe a v medziach zákona a nemôže konať nad jeho rámec. Z uvedených dôvodov sa žalobkyňi javí vynakladanie peňažných prostriedkov na doručovanie rozhodnutí prvoinštančných orgánov verejnej správy účastníkom administratívneho konania do vlastných rúk, hoci to nie je povinnosťou prvoinštančného orgánu verejnej správy, ako zjavne nepravdepodobné a v praxi nerealizovateľné.

16. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalobkyňa navrhla, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť sťažovateľky ako nedôvodnú zamietol.

III. Právny názor NS SR

17. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej

sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podala sťažovateľka včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.), je prípustná (§ 439 S.s.p.) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 S.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná, preto uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 462 ods. 1 S.s.p.).

18. Predmetom kasačnej sťažnosti bolo uznesenie krajského súdu, ktorým uložil sťažovateľke doručiť žalobkyni rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Košice č. 63613-2/2013-KEM zo dňa 19.04.2013 a odložil vykonateľnosť uvedeného správneho rozhodnutia, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal uznesenie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľky sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého uznesenia krajského súdu.

Podľa § 212 ods.1 zákona, rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

Podľa § 212 ods. 3 zákona, rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou "do vlastných rúk". Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia

- a) o nepriznaní dávky, odňatí dávky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) o uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) o poisťnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie, o uložení pokuty a penále,
- d) o prerušení konania,
- e) o zastavení konania.

19. Kasačný súd z obsahu administratívneho spisu žalovaného zistil, že Sociálna poisťovňa, pobočka Košice ako orgán verejnej správy prvej inštancie dňa 19.04.2013 vydala rozhodnutie č. 63613-2/2013-KEM, ktorým rozhodla, že žalobkyni ako zamestnankyni nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti u zamestnávateľa - Zdzislaw Mieczyslaw Pitera - Blue - Media v období od 01.07.2012 do 30.11.2012 podľa slovenských predpisov sociálneho zabezpečenia. Predmetné rozhodnutie bolo žalobkyni doručované ako doporučená zásielka prvýkrát dňa 26.04.2013. Po prvom neúspešnom pokuse o doručenie sa dňa 06.05.2013 uskutočnil druhý pokus o doručenie. Rozhodnutie orgánu verejnej správy prvej inštancie sa však žalobkyni nepodarilo doručiť a zásielka bola vrátená orgánu verejnej správy prvej inštancie ako neprevzatá.

20. Na podklade odvolania zamestnávateľa voči prvoinštančnému rozhodnutiu orgánu verejnej správy (ktoré sa žalobkyni nepodarilo doručiť na vyjadrenie) vydala sťažovateľka rozhodnutie č. 42300-2/2013-BA zo dňa 16.09.2013, ktorým odvolanie zamestnávateľa odmietla a potvrdila prvoinštančné správne rozhodnutie. Druhoinsťančné rozhodnutie vydané sťažovateľkou bolo žalobkyni doručené ako doporučená zásielka s tým, že doručka bola sťažovateľke vrátená dňa 07.10.2013. V zmysle uvedeného nadobudli rozhodnutia orgánu verejnej správy prvej a druhej inštancie právoplatnosť dňa 07.10.2013.

21. O podanej žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu sťažovateľky rozhodol krajský súd kasačnou sťažnosťou napadnutým uznesením, ktorým uložil sťažovateľke doručiť rozhodnutie orgánu verejnej správy prvej inštancie žalobkyni do vlastných rúk dôvodiac použitím ustanovenia § 212 ods. 3 zákona.

22. V rozpore s právnym názorom krajského súdu vysloveným v napadnutom uznesení sťažovateľka v kasačnej sťažnosti namietla uplatnenie ustanovenia § 212 ods. 3 zákona, teda mala za to, že rozhodnutie o vzniku, resp. zániku poistenia sa neoznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v prvom rade ustálil, že kľúčovou a pre

rozhodnutie vo veci zásadnou otázkou prejednávanej veci, ktorá bola medzi účastníkmi konania sporná, bolo ustáliť možnosť aplikácie ustanovenia § 213 ods. 3 zákona pri doručovaní rozhodnutia orgánu verejnej správy prvej inštancie o vzniku resp. zániku poistenia účastníkom administratívneho konania.

24. Kasačný súd považuje za dôležité upriamiť pozornosť na tú skutočnosť, že z vyššie citovaných ustanovení zákona (§ 212 ods. 1 a 3 zákona) nemá pochyb o tom, že zákon v rámci vecnej pôsobnosti pobočky Sociálnej poisťovne rozlišuje pojmy rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia, ďalej rozhodovanie o poistnom a o príspevku na starobné dôchodkové poistenie a rozhodovanie o uložení pokuty a penále. Ustanovenie o doručovaní do vlastných rúk - ustanovenie § 212 ods. 3 zákona však pojednáva len o doručovaní rozhodnutia o poistnom (napr. určenie jeho výšky) do vlastných rúk a nie o rozhodnutí o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia. Porovnaním týchto ustanovení preto dospel kasačný súd k záveru, že ak by bolo povinnosťou orgánu verejnej správy prvej inštancie a sťažovateľky doručovať aj rozhodnutie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia do vlastných rúk, musela by byť táto povinnosť v zákone priamo zakotvená. Vo svetle uvedeného tak kasačný súd ustálil, že doručovanie prvoinštančného správneho rozhodnutia doporučene bolo účinné, a teda doručovanie rozhodnutia žalobkyni do vlastných rúk sa nevyžadovalo.

25. Obdobný právny názor vyplýva aj z predchádzajúcej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. V rozsudku sp. zn. 1Sžso/39/2015 zo dňa 22.08.2017 Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol: „Na dôvažok považuje odvolací súd za potrebné sa zmieniť o namietanej povinnosti doručovať napadnuté rozhodnutia žalobcom do vlastných rúk. Odvolací súd sa stotožňuje s tvrdením žalovanej, že v prípade rozhodnutí o zániku, resp. nevzniku sociálneho poistenia zamestnancov žalobcu v 1. rade nie je doručovanie do vlastných rúk povinné.“ Z odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžsk/3/2016 zo dňa 25.10.2017 vyplýva: „K námietke nezákonného doručenia prvostupňového správneho rozhodnutia žalobkyni odvolací súd uvádza, že nie je dôvodná. Zákon o sociálnom poistení pozná doručovanie do vlastných rúk a tzv. „obyčajné“ doručovanie. Taxatívny výpočet rozhodnutí, ktoré je potrebné doručiť do vlastných rúk ustanovuje § 212 ods. 3 zákona o sociálnom poistení <.. Rozhodnutie o nevzniknutí povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti sa v § 212 ods. 3 zákona o sociálnom poistení <. nenachádza, a preto sa doručovanie takéhoto rozhodnutia do vlastných rúk nevyžaduje.“

26. Vo svetle uvedeného je zrejmé, že právny názor kasačného súdu v otázke aplikácie ustanovenia § 212 ods. 3 o doručovaní rozhodnutí do vlastných rúk sa líši od názoru krajského súdu vyjadreného v napadnutom uznesení. Preto vyhodnotil kasačný súd za správny a účinný postup sťažovateľky, ktorá rozhodnutie orgánu verejnej správy prvej inštancie č. 63613-2/2013-KEM zo dňa 19.04.2013 doručovala žalobkyni ako doporučenú zásielku bez vyznačenia doručenia do vlastných rúk.

27. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti tak kasačný súd konštatuje, že námietky v nej obsiahnuté sú dôvodné a zároveň spôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozhodnutia krajského súdu, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 462 ods. 1 S.s.p. napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

28. V ďalšom konaní bude krajský súd v zmysle ustanovenia § 469 S.s.p. viazaný právnym názorom kasačného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí. Preto bude povinnosťou správneho súdu prvej inštancie v ďalšom konaní postupovať vo vyššie načrtnutej línii, znovu vo veci rozhodnúť, vysporiadať sa so vznesenými námietkami účastníkov konania a svoje rozhodnutie riadne a presvedčivo odôvodniť.

29. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal uznesenie jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.